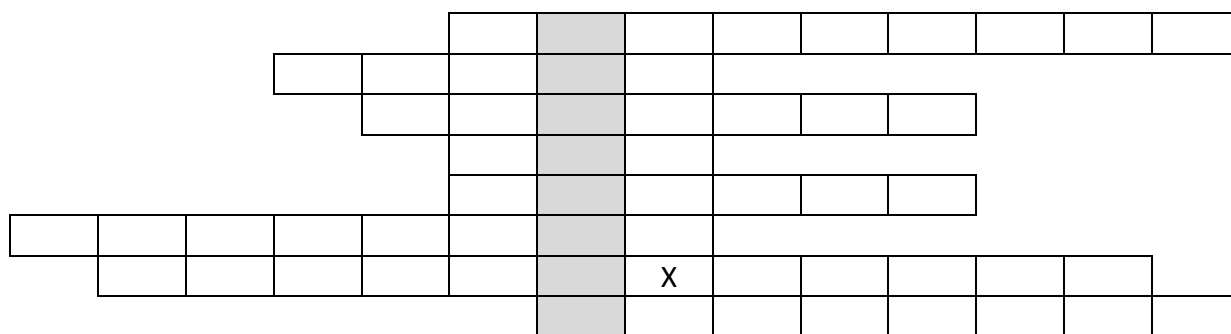

① Vylušti křížovku.

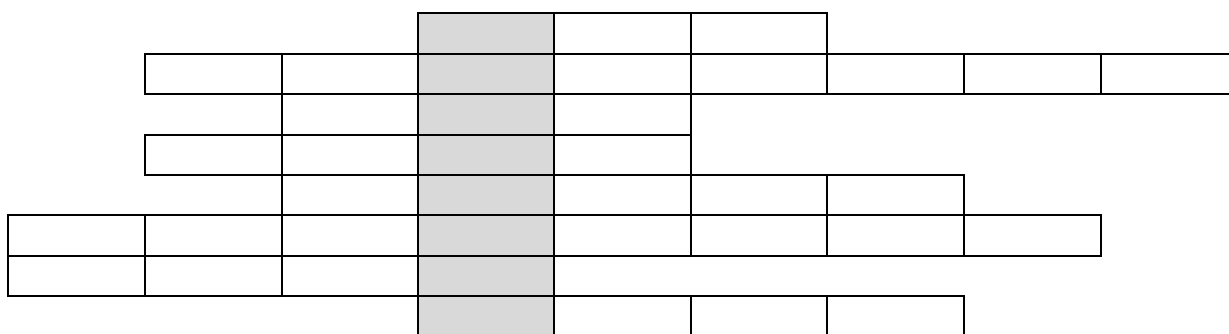

- 1) Přízemní prostory hradu nebyly obydleny. Sloužily jako _____ (doplň) potravin, zbraní a dalších pro hrad potřebných věcí.
- 2) Z pážete se ve 14 letech stává _____ (doplň). Tento dospívající chlapec již smí nosit meč. Učí se jezdit na koni, šermovat, zápasit. Doprovází svého pána na lovu a později i v bitvě. Účastní se rytířských turnajů a stará se o pánovu zbroj.
- 3) Název pro obytnou místnost hradu.
- 4) Častá a oblíbená zábava šlechticů i panovníků.
- 5) Místo, kam si lidé ukládali oblečení.
- 6) Obřad, během kterého se mladý 21 letý šlechtic, do té doby panoš, stává rytířem. Neozbrojený šlechtic poklekne před krále, který šlechtice udeří do ramene plochou stranou meče. Součástí slavnostního obřadu je i přísaha nového rytíře.
- 7) Součást významných královských hradů, kde probíhaly bohoslužby.
- 8) Lidé, kteří se starali o zábavu během hostin. Byli to potulní herci, zpěváci, artisté a šašci v jedné osobě.

Tajenka: _____

Zjisti, co měl tento královský úředník na starosti.

② Vylušti křížovku.

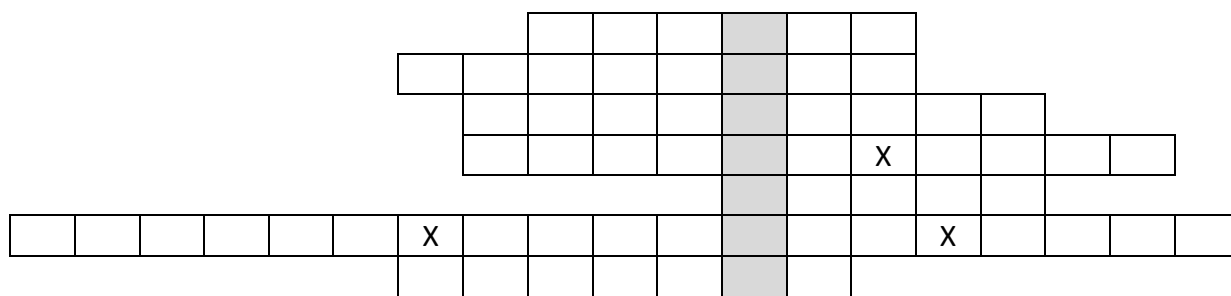

- 1) Nejdůležitější zbraň, která sloužila pro boj zblízka. Tuto zbraň směl nosit pouze šlechtic.
- 2) Předmět vyzdobený rodovým znakem šlechtice, který na počátku bitvy obklopovala šlechticova družina a na konci bitvy se k němu vraceli přeživší bojovníci. Předmět držel jezdec na koni a dával jím znamení k útoku.
- 3) Rodový znak.
- 4) Zbraň, které se také říká samostříl, měla větší sílu než luk. Střílely se z ní střely s kovovou špičkou.
- 5) Lidé, se kterými se panovník radil o panovnických záležitostech. Zpravidla se jednalo o vzdělané církevní hodnostáře.
- 6) Část výbroje, která chránila hlavu.
- 7) První krok k cestě za rytířským titulem. Malý chlapec zvaný _____ (doplň) se v sedmi letech vydává k cizímu šlechtici, u kterého se učí správnému vychování a věrné službě. Při slavnostních hostinách smí obsluhovat hosty.
- 8) Dlouhá kulatina s ostrou kovovou špičkou, kterou na počátku bitvy útočili na nepřítele jezdcí na koni.

Tajenka: _____

Zjisti, co měl tento královský úředník na starosti.

③ Vylušti křížovku

-
- 1) Kolem hradu býval vyhloubený _____ (doplň), který byl součástí obrany hradu.
 - 2) Správce hradu.
 - 3) Těžký nástroj, který používali dobyvatelé k proražení hradeb nebo brány hradu.
 - 4) Vstup do hradu vedoucí přes příkop, který je možné v případě nebezpečí zvednout.
 - 5) Předmět sloužící k osvětlení místnosti.
 - 6) Místo, kde byli korunováni přemyslovští králové.
 - 7) Zubaté zakončení horní části hradeb.

Tajenka: _____

Zjisti, co měl tento královský úředník na starosti.

① Vylušti osmisměrku. Ze zbylých písmen slož tajenku.

B	A	L	T	T	F	L	L
R	K	J	A	E	Í	A	U
N	I	N	A	T	S	T	K
Ě	T	R	Š	N	I	A	Š
N	O	E	P	Ř	R	N	Ř
Í	G	T	I	I	H	U	A
Z	K	Š	T	Č	R	O	T
R	V	Á	Á	E	A	A	C
V	Í	L	L	M	D	V	Ě
T	Ž	K	Í	Ž	Ě	N	K

- 1) Kovová část zbroje, která chránila trup, paže a nohy.
- 2) Sídlo nižší šlechty. Jednalo se o malý opevněný hrádek.
- 3) Část zbroje, kterou se bojovník chrání před ranami nepřítele.
- 4) Jedna ze zbraní pěšího vojska.
- 5) Jazyk, ve kterém byly za přemyslovských králů vedeny bohoslužby a psány knihy a úřední listiny.
- 6) Nejvzdělanější lidé doby přemyslovských králů.
- 7) Stavební a umělecký sloh doby přemyslovských králů.
- 8) Slavnostní přehlídka rytířských dovedností.
- 9) Místo, kde žijí mniši nebo jeptišky.
- 10) Středověká nemocnice a útulek pro chudé a nemohoucí.
- 11) Řemeslník, který vyráběl trámy na stavbu domů.
- 12) Řemeslník, který vyráběl zbraně.
- 13) Sídlo vyšší šlechty.

Tajenka: _____

Obranný prvek hradu, který vyšel v tajence, představuje zdokonalení hradní obrany. Jedná se o věž, která vystupuje před hradby a umožňuje obráncům střílet z bezpečí přímo pod hradby.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ivana Pekárková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

① Označ správnou odpověď.

- 1) Pokrývači pokrývali střechu taškami nebo šindeli
vyráběli pokrývky hlavy
šili péřové duchny
- 2) Helmíř vyráběl brnění
štíty
meče
- 3) Koželuh choval zvířata na kůži
psal na pergamen
zpracovával kůži
- 4) Kameník těžil kámen
opracovával kámen
vyráběl klíče a zámky
- 5) Nižší šlechta žila v hradech
ve vesnických domech
v tvrzích
- 6) Oblíbenou zábavou šlechticů byla četba
lov
hra v kostky
- 7) Sládek pěstoval chmel
pekł sladkosti
vařil pivo
- 8) Měšťané jsou bohatí obyvatelé měst
žáci navštěvující měšťanskou školu
správci měst
- 9) Lokátor byl schopný člověk, kterému panovník svěřil vybavení královské zbrojnice
přípravu vojenských tažení
výstavbu nového města
- 10) Příčinou hromadných onemocnění ve městech byl nedostatek lékařů
byla nečistota a špatná hygiena
byla vysoká cena vzácných léků
- 11) Odpadky vyhazovali obyvatelé měst do popelnic
do ohniště
na ulici
- 12) Měšťané se chodili mýt do městských lázní
do nejbližšího rybníka
pod okap

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ivana Pekárková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

- 13) Vstup do města, který bylo možné v případě nebezpečí uzavřít a zabezpečit železnou mříží, se nazýval branka
městská brána
zadní vrátka
- 14) Rychtář byl správce města pověřený králem
městského tržiště
městských lázní
- 15) Havíři zpracovávali kov
těžili stříbrnou rudu
razili mince
- 16) Vesnické domy měly jednu obytnou místnost
dvě
tři
- 17) Důležitým nástrojem pro obdělávání pole, který usnadňoval rolníkům práci, byla
motyka
hrábě
pluh s radlicí
- 18) K uhlazení hlubokých brázd v poli a k rozmělnění velkých hrud hlíny používal rolník
hrábě
brány
cepy
- 19) Svou půdu rozdělil rolník na tři části. První část osel na podzim (ozim), druhou část na jaře dalšího roku (jař) a třetí nechal ležet ladem jako pastvinu pro dobytek (úhor).
Cílem tohoto systému obdělávání půdy bylo ulehčení práce rolníků
snížení množství obdělávané půdy
zvýšení úrodnosti půdy
- 20) Čabraka je středověké kouzelné zaklínadlo
přehoz přes koně, který jde do bitvy, vyrobený z pevné látky, kůže nebo kovových kroužků
součást oděvu kněze

① Vylušti tajenku. Do políčka číslo 1 použij zadané písmeno z odpovědi na otázku číslo 1 atd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

10	11	12

- 1) Řemeslník, který zpracovával kůži. Použij 1. písmeno.
- 2) Materiál získaný v lese, který dobyvatelé hradu dali do sudu a zapálili. Hořící sud se pomocí metacího stroje snažili vrhnout přes hradby hradu. Obránci tyto sudy používali také a hořící hmotu lili dolů z hradeb. Použij poslední písmeno.
- 3) Mladík, který vyrostl z pážete. Smí již nosit meč, učí se šermovat, doprovází svého pána na lov a do bitev. Použij 1. písmeno.
- 4) Zubaté zakončení hradeb, za které se může obránce hradu schovat před střelami nepřátel. Použij 2. písmeno.
- 5) Součást výzbroje, kterou se bojovník chrání před ranami nepřítele. Použij poslední písmeno.
- 6) Zařízení doplněné kovovou radlicí, které usnadňovalo rolníkům orání pole. Použij 3. písmeno.
- 7) Řemeslník, který vyráběl brnění. Použij 3. písmeno.
- 8) Období sekání trávy, která se sušila na seno. To bylo potřeba jako krmivo na zimu pro dobytek. Použij 3. písmeno.
- 9) Klášter sv. _____ (doplň) na Pražském hradě je nejstarším ženským klášteřem u nás. Svatý, kterému je zasvěcen, slaví svátek 24. 4. Použij 3. písmeno jména.
- 10) Obřad, při kterém se z panoše stává rytíř. Použij 3. písmeno.
- 11) Součást obrany hradu. Jedná se o jámu vyhloubenou zvenku kolem hradeb, která může být naplněna vodou. Použij 3. písmeno.
- 12) Synonymum ke slovu koupel. Použij poslední písmeno.

Tajenka: _____

Místnost, která vyšla v tajence, je nejkrásnější místností v klášteře. Sloužila ke každodennímu shromažďování mnichů nebo jeptišek.

① Lidé ve středověku žili na hradě, ve městě, na vesnici nebo v klášteře. Přiřaď jednotlivé charakteristiky života k místu, ke kterému se vztahují. Tabulku s popisem života rozstříhej a lístky nalep, kam patří.

ŽIVOT NA HRADĚ

ŽIVOT VE MĚSTĚ

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ivana Pekárková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

ŽIVOT NA VESNICI

ŽIVOT V KLÁŠTEŘE

Jedná se o obydlí královské rodiny nebo šlechty.
Jedná se o domov mnichů nebo jeptišek.
Obyvatelé musí odevzdávat část své úrody.
Správce je rychtář pověřený panovníkem. Na rozhodování se podílí také rada složená z konšelů.
Toto místo je střediskem vzdělanosti. Vznikají zde i školy a špitály.
Správce je purkrabí.
Domky ze dřeva s malými okny a jednou obytnou místností, předsíní a komorou. K domu patří i dřevěná hospodářská stavení – chlévy, kůlny, stodoly.
Jsou zde pořádány hostiny a rytířské turnaje.
Nejbohatší obyvatelé se nazývají měšťané.
Žijí zde řemeslníci. Mají zde svůj dům, s dílnou a krámkem. Řemeslníci se sdružují do cechů.
Obyvatelé chovají dobytek a obdělávají pole. Využívají systém, kdy je půda rozdělena na jař, ozim a úhor, aby zvýšili její úrodnost.
Den obyvatel je rozdělen mezi společné modlitby, náboženské rozjímání, četbu a práci.
Pořádají se zde trhy.
Jsou zde písařské dílny, ve kterých písaři přepisují knihy.
Obydlí vystavěné z kamene.
Obyvatelé ke své obživě potřebují pluhy, brány, motyky, srpy, kosy, hrábě, cepy.
Je zde špína a špatná hygiena. Lidé vyhazují odpad na ulici. Proto se zde rychle šíří hromadná onemocnění. Nejobávanějším byl mor.
Přebytečnou úrodu obyvatelé prodávají nebo vyměňují. Mohou si tak pořídit to, co si nemohou vyrobit.
Obyvatelé zasvětili svůj život službě Bohu. Vzdali se majetku a světských radostí, žijí velmi skromně.
Místo pro stavbu vzniká vykácením a vypálením lesa. Stavení stojí podél cesty nebo potoka. Uprostřed bývá volné prostranství – náves, na které může stát kostel.
Bezpečnost obyvatel a vojenské posádky zajišťují hradby, padací most příkop, věže.
V čele stojí opat nebo abatyše.
Žije zde i chudina, která nemá majetek ani dům a nechává se najímat na práci. Pořád je na tom ale lépe než žebráci.
Studené komnaty jsou vytápěny koši s dřevěným uhlím.